

T.C.

ANKARA

12. DARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2020/423

KARAR NO : 2021/563

DAVACI : Mehmet Ümit ERDEM

VEKİL : Av. Sevgi DUTAR - (UETS adresi)

DAVALI : Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı - (UETS adresi)

VEKİL : Hukuk Müaviri Cem KURT - Aynı adreste

DAVANIN ÖZETİ Davacı tarafından, Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Küçükleri Muzır Ne Riyattan Koruma Kurulu'nun "Kız Çocuk Hakları Bildirgesi" isimli kitap hakkında verilen ve 27/09/2019 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 1117 sayılı Kanunun 3266 sayılı Kanunla değişik 4. maddesindeki sınırlamalara tabi olmasına ilişkin Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Küçükleri Muzır Ne Riyattan Koruma Kurulu'nun 20.09.2019 tarih ve 2019/4 sayılı yaptırım kararının; Kurul tarafından alınan karar ile kitabın satışının kısıtlandığı, üzerine "Küçüklere Satılamaz" ibaresinin vurulduğu, küçüklere gösterilemeyeceği, çocukların yaşları ile birlikte okuyamayacağı, Kitabın bu kısıtlamalara tabi olmasının okuyucu ve ebeveynleri doğrudan etkilediği, matbu ve gereksiz olduğu, hukuka ve mevzuata aykırı olduğu iddia edilerek iptali istenilmektedir.

SAVUNMANIN ÖZETİ : Dava konusu ile ilgili mevzuata uygun olduğu, davanın yasal dayanaktan yoksun olduğu ileri sürülerek reddi gerektiği savunulmaktadır.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Ankara 12. dare Mahkemesi'nce önceden belirlenen 08/03/2021 tarihinde yapılan duruşmaya davacı vekili Av. Sevgi DUTAR, Av. Nurgül UZUNTA, Av. Ebnem ERCAN ile davalı idareyi temsilen Hukuk Müaviri Cem KURT'un geldiği görüldüğü açık duruşmaya başlandı, Taraflara usulüne uygun olarak söz verilip yaptıkları açıklamalar dinlendikten sonra duruşmaya son verildi ve dava dosyası incelenerek işin gereği görüldü:

Dava; davacı tarafından, Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Küçükleri Muzır Ne Riyattan Koruma Kurulu'nun "Kız Çocuk Hakları Bildirgesi" isimli kitap hakkında verilen ve verilen ve 27/09/2019 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 1117 sayılı Kanunun 3266 sayılı Kanunla değişik 4. maddesindeki sınırlamalara tabi olmasına ilişkin Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Küçükleri Muzır Ne Riyattan Koruma Kurulu'nun 20.09.2019 tarih ve 2019/4 sayılı yaptırım kararının iptali istemiyle açılmıştır.

1117 sayılı Küçükleri Muzır Ne riyattan Koruma Kanunu'nun 1. maddesinde; "18 yaşından küçüklerin maneviyatı üzerinde muzır tesir yapacağı anlaşılan mevkute ve mevkute tanımına girmeyen diğer basılmış eserler a) idaki maddelerde gösterilen sınırlamalara tabi tutulur" hükmüne, **4. maddesinde;** " Bir aydan az süreli mevkuteler ile sinema ve her türlü film afişleri, ilanlar, foto raflar, kabartma ve her türlü posterler, kartpostallar, takvimler hariç olmak üzere kurulca tetkik edilerek küçükler için muzır olduğuna karar verilmiş basılmış eserlerin sahiplerine, sorumlu müdürlerine ve telif hakkı sahiplerine, basılmış eserlerin küçüklerin maneviyatına muzır olduğu kurulca tebliğ edilir. Tebligat, Tebligat Kanunu hükümlerine göre yapılır. Kurul bu kararı ilgililere derhal duyurmak için gerekli tedbirleri alır.

Tebliğat üzerine eser sahipleri, telif hakkı sahipleri ve sorumlu müdürler, ellerinde mevcut eserlerin ön kapaklarına "Küçüklere zararlıdır" damga veya işaretini basmak zorundadırlar.

"Küçüklere zararlıdır" ibaresinin herkesin kolayca görüp okuyabileceği ekil ve büyüklükte yazılması zorunludur.

Bu suretle damgalanan eserler;

T.C.

ANKARA

12. DARE MAHKEMES

ESAS NO : 2020/423

KARAR NO : 2021/563

- a) Açık sergilerde ve seyyar müvezziler tarafından satılamaz.
- b) Dükkanlarda, cemakanlarda ve benzeri yerlerde te hir edilemez.
- c) Bir yerden bir yere te hir maksadıyla açık bir surette nakledilemez ve müvezziler tarafından bunlar için sipari kabul olunamaz.
- d) Gazeteler, mecmualar, duvar ve el ilanları, radyo ve TV ile veya di er suretlerle ilan edilemez, satı ı için reklam ve propaganda yapılamaz.
- e) Para mukabili veya parasız küçüklere gösterilemez, verilemez ve hiçbir suretle okul ve benzeri yerlere sokulamaz.

Bu tür eserler, ancak 18 ya ından büyük olanlara içi görülmeyen zarf veya po et içinde satılabilir. Bu zarf ve po etlerin üzerinde eserin ismi ile "Küçüklere zararlıdır" ibaresinden ba ka hiç bir yazı ve resim bulunamaz.

Kurul kararının tebli inden önce da ıtımı yapılmı olan bu kabil basılmı eserleri satı için ellerinde bulunduranlar da, Kurul kararlarının ilgililere duyurulma tarihinden itibaren, bu maddedeki sınırlamalara uymak zorundadırlar.

Kurulca haklarında küçükler için muzır oldu una üç defa karar verilen basılmı periyodik eserlerin sonraki sayıları ile di er basılmı eserlerin sonraki basıları da, yeniden bir karar verilmesine gerek kalmaksızın bu maddede belirtilen sınırlamalara tabidir. Ancak bu gibi eserlerin sahipleri, eserlerinin müteakip sayı ve basılarının küçükler için muzır nitelikte olmadığı iddiasıyla kurula ba vurarak incelenmesini isteyebilirler. Kurul, ba vuruyu haklı bulursa, bu maddedeki sınırlamalar sonraki sayı ve basılar için uygulanmaz.

Haklarında Kurulun her hangi bir kararı bulunmadı ı halde, basılmı eserlerinin konusu veya ihtiva etti i yazı ve resimler sebebiyle küçüklerin maneviyatı üzerinde muzır tesir yapaca ı kanaatinde olan eser sahipleri kendiliklerinden, eserin üzerine "Küçüklere zararlıdır" damga veya i aretini basarak içi görünmeyen zarf veya po et içinde satı a arz edilebilirler. Bu takdirde, bu basılmı eserler hakkında da bu maddenin ilgili fıkraları hükümleri uygulanır." hükmüne yer verilmi tir.

Dava dosyasının incelenmesinden; davacı tarafından, Aile Çalı ma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ı Küçükleri Muzır Ne riyattan Koruma Kurulu'nun , "Kız Çocuk Hakları Bildirgesi" isimli kitap hakkında verilen ve 27/09/2019 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 1117 sayılı Kanunun 3266 sayılı Kanunla de i ik 4. maddesindeki sınırlamalara tabi olmasına ili kin Aile, Çalı ma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ı Küçükleri Muzır Ne riyattan Koruma Kurulu'nun 20.09.2019 tarih ve 2019/4 sayılı yaptırım kararının iptali istemiyle bakılan davanın açıldı ı anlaşılmaktadır.

Dava konusu olayda, uyu mazlı ın çözümü özel ve teknik bilgiyi gerektirdi inden, "Kız Çocuk Hakları Bildirgesi" isimli kitabın, 1117 sayılı Kanunun 1. maddesinde yer alan "18 ya ından küçüklerin maneviyatı üzerinde muzır tesir yapaca ı anla ılan ... basılmı eserler" kapsamında olup olmadığı, söz konusu kitap metni incelenerek tespit edilmesi ve yapılan de erlendirme sonucunda 18 ya ından küçüklerin maneviyatı üzerinde muzır tesir olu turup olu turmayaca ı" hususlarının tespiti için Mahkememizin 18/09/2020 tarihli ara kararı ile bilirki i incelemesi yaptırılmasına karar verilmi olup, anılan karar uyarınca yaptırılan bilirki i incelemesi sonucunda uzman bilirki i heyetince hazırlanan ve 06/03/2021 tarihinde Mahkememize sunulan raporda **özetle**; "*davaya konu olan ve Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık tarafından ubat 2018'de ikinci baskısı yapılan 39 sayfadan olu an "KIZ Çocuk Hakları Bildirgesi" isimli kitabı, "1117 Sayılı Kanunun 3266 sayılı Kanunla de i ik 4. Maddesindeki sınırlamalara tabi olması" ifadesi açısından incelemi ve de erlendirilmi tir.*

Elisabeth Brami tarafından yazılan Estelle Billon-Spagnol tarafından çizilen, Burcu U uz tarafından Türkçe'ye çevirisi yapılan, Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık tarafından ubat 2018'de ikinci baskısı yqpılan 39 sayfadan olu an "Kız Çocuk Hakları Bildirgesi" adlı kitap

T.C.

ANKARA

12. DARE MAHKEMES

ESAS NO : 2020/423

KARAR NO : 2021/563

incelenmi tir. Kitapta; kız çocuklar üzerindeki basmakalıp fikirleri de i tirmek amacıyla mizahi dille yazıldı ı öne sürülen 15 madde yer almaktadır. Kitapta yer alan on be madde unlardır

1.Üstü ba ı pasaklı, saçlan da ınuk, yara bere içinde, kıpır kıpır olma hakkı;

2.Bilyelerle oynama, arabalarla oynama, uçaklarla oynama ve bilgisayar oyunları oynama hakkı,

3.Matemati i kolay kavrama, dilbilgisinde çok da parlak olmama hakkı,

4,A açlara tırmanma, a aç ev yapma, çitlerden atlama hakkı,

5. Spor ayakkabı giyme, gömlek giyme, tulum giyme, ort giyme ve apka takma hakkı vardır;

6 Mavi, siyah, haki ve dünya üzerindeki bütün renkleri giyme hakkı,

7. stedikleri mesle i seçme hakkı vardır: Kamyon oförü, astronot, polis, hâkim, fabrika müdürü, cumhurbaşkanı, heykeltıra ,

8.Judo, okçuluk, boks, futbol, eskrim kursuna yazılma hakkı,

9.Polisye, macera, gerilim romanları okuma ve korku filmlerini sevme hakkı,

10, Bazen ba ırma, gerekti inde kendini koruma, kavga etme; sinirlenme ve bu yüzden "erkek Fatma" yaftası yememe hakkı,

11.Diki dikmeyi, örgü örmeyi, temizlik yapmayı bilmeme hakkı,

12. Bebeklerin altlarını de i tirilirken ya da burunlarını silerken i renme hakkı,

13.Saçını kısacık kestirme hakkı,

14.Her gün prenses olmama hakkı,

15, stedikleri ki iyi sevme, hakkı vardır: Erkek ya da Kız (ya da her ikisini de)

Cinsiyet biyolojik özelliklerden, sosyal deneyimlerden ve bili sel faktörlerden etkilenmektedir. Biyoloji, cinsiyet gelişiminde açıkça rol oynar. Muhtemel biyolojik etkiler arasında kromozomlar, hormonlar ve evrim vardır. Biyoloji cinsiyet gelişiminde tamamen tek belirleyici de ildir.

Cinsiyel gelişiminde ikinci faktör sosyal etkilerdir, Sosyal cinsiyet kuramı üç ana sosyal cinsiyet kuramı önermi tir-sosyal rol kuramı, psikoanalitik kuram ve sosyal bili sel kuram. Sosyal rol kuramına göre cinsiyel farklılıkları erkeklerle kadınların zıt rollerinden kaynaklanmaktadır. Psikoanâlitik kuram okulöncesi çocu un kar ı cinsiyetten ebeveyn cinsel çekim gelişiminde i görü üne dayanır. Ancak gelişimciler, cinsiyetin Freud'un önerdi i gibi ilerlemedi ini gözlemlemi lerdir. Sosyal bili sel cinsiyet kuramına göre, çocukların cinsiyet gelişimi di er insanların neler söyleyip yaptıklarını gözlemleyip taklit etmek ve cinsiyete uygun olan ve olmayan davranı lar için ödüllendirilip cezalandırılmak yoluyla ortaya çıkar. Ebeveynler ve akranlar çocukların cinsiyet gelişimini etkiler. Akranlar, özellikle cinsiyet uygun davranı ları ödüllendirir.

Cinsiyet gelişiminde üçüncü faktör bili sel etkilerdir. Bili sel kurama göre gözlem, taklit, ödül ceza cinsiyet rollerini geli tiren mekanizmalardır. Bili sel kuramlar içerisinde yer alan cinsiyet eması kuramına göre, cinsiyet tiplemesi, çocuklar yava yava kendi kültürlerinde neyin cinsiyet açısından uygun ve neyin cinsiyet açısından uygunsuz oldu una dair cinsiyet emaları geli tirirken ortaya çıkar. ema, örgütlenmi davranı ya da dü ünçe örüntüsüdür ve çocu un çevresiyle etkile tikçe gelişiminde i davranı ve dü ünçe kalıplarıdır. ema en temel zihinsel yapıdır. Bireyin algılarına rehberlik eden bir ili kilendirme a ıdır. Bir cinsiyet eması, dünyayı di i ve erkek açısından organize eder. Çocuklar dünyayı algılama ve kendi gelişiminde emalarına uygun davranma yönünde içsel olarak motive olur. Çocuklar, parça parça kendi kültürlerinde neyin cinsiyet açısından uygun ve uygunsuz oldu unu kazanır ve dünyayı nasıl algıladıklarını ve neyi hatırladıklarını belirleyen cinsiyet emalarına uygun ekillerde davranmak üzere motive olur. Cinsiyet emaları, cinsiyet tiplemesini ate ler.

Toplumsal cinsiyet, biyolojik cinsiyetten farklı olarak erkek ve kadının toplum içerisinde

T.C.

ANKARA

12. DARE MAHKEMES

ESAS NO : 2020/423

KARAR NO : 2021/563

oyladı ı rol, tarihi süreçte bu iki cinsin toplum, yönetim, e itim ve siyasi alandaki de i en konumuna ve sürece atıfta bulunur.

Tarihi ve toplumsal de i melerle kadın ve erkek rolleri sürekli güncellenmektedir. Avrupa'da 14. Yüzyıldan itibaren ortaya çıkan de i meler dünyada çok büyük ve köklü geli melerin önünü açtı tır

Rönesans ve reform hareketleri, feodalitenin güç kaybetmesi ve çökü ü, Fransız htılali ile babadan o ula geçen yönetimlerin sona ermesi okuryazarlı ın artı ı, aydın sınıfın yaygınla ması, ke if ve icatlar, gazete ve dergilerin ve ona ili kin lisan ile yeni sanat ve edebiyat tarzlarının do u u, milliyetçilik hareketleri ve ideolojiler bütün yapı ve kültürleri de i tirmi tir.

Ortaça ve daha önceki dönemlerde var olan ve normal kabul edilen birçok ya ayı tarzı bu süreçte dönü mü tür. Sanayile me, kırlardan kentlere yo un göç ve özellikle tıptaki ilerlemeler ile insan nüfusunun sürekli artı na yol açtı tır.

Eski ça larda yerle mi olan kadın ve erkek rolleri ve aile yapıları da bu süreçte de i mi tir, Kadınlar bu dönemlerde sadece ailesi ile beraber tarlada, ev i leri ve çocuk yeli timc ile ilgilenirken sanayile me ile birlikte fabrikalarda çalı maya ve gelir elde etmeye ba lamı lardır. Uzmanla ma, e itimin kitleselle mesi kadın ve erkeklerin toplum içerisindeki rollerini dönü türmü ve dönü türmektedir.

Bu süreç, birçok çatı ma ve uzla maları da birlikte getirmi tir. Avrupa'daki kadın hareketleri özellikle i çi kadınların ücret ve sosyal güvenlik ile siyasal alanda temsilieri üzerinden gerçekte mi tir.

Kadın ve erkeklerin toplumsal alanda edindikleri yeni konum onların e itim, kültür ve i hayatındaki rol ve konumlarını da dönü türmektedir. Aynı zamanda bu durum çocukların sosyalle me süreçlerine de yansımaktadır. Bu dönü üm içerisinde erkek ve kadınların davranı , hareket, dü ünme tarzları, kıyafetleri de de i mi tir.

Hızlı teknolojik geli meler, küreselle me süreci hızlanarak devam etmektedir. Artık ülkeler arasındaki mesafe tasavvur edilemeyecek kadar yakındır. Gençler sanal ortamda birçok kültürle iç içedir.

Kız ve erkek çocukların birçok kültürde yadırganan ve alı ıldı ı için normal görünmeyen davranı ları günümüz çocuk ve gençleri için sıradan davranı lardır. Kadınların fabrikalardaki konumları, oy kullanmaları, i yeri açmaları, idareci olmaları ve siyasette aktif olarak rol almaları ve bu de i ime olan tepkiler de öncelikle Batı toplumlarında ya anmı tır.

Kadınların pantolon giymeye ba lamaları Batı Avrupa dâhi infiale yol açtı tır. Aynı durum ülkemizde de tepkilere yol açtı ve uzun bir zaman diliminde de kabullenilmi tir. O günlerin basınında ve mizah dergilerinde buna ili kin birçok haber ve karikatüre rastlamak mümkündür.

Kadınların pantolon giymesi kadar kadın erkek rollerini derinden sarsan çok az ey vardır. Bütün tepkilere ra men görülmü tür ki kadınların pantolon giymesi onların cinsiyet rollerinde toplumu çökerten bir de i ikli e yol açmamı tır. Günümüzdeki erkek ve kadın kıyafetlerinin renkleri de ülkeden ülkeye de i mektedir.

Kız Çocuk Hakları Bildirgesi adlı kitaptaki ba lıklar bütün dünyada kız çocukların maruz kaldıkları sorunları tespit eden ve onların görünür hale gelmesini mizahi bir dille ele almaktadır. Bu ba lıklara konu te kil eden maddeler a a ı yukarı bütün ülkelerde de kız çocuklara atfedilmi olan eylerdir.

Sevgi kelimesinin "cinsel" bir ça rı ım yarattı na dair iddia çok açık ve belirgin olmayıp birer yorum niteliindedir, Burada, sevgi arkadaş larına ve di erlerine sıcak, yakın, güvene dayalı ve kendini açmayı içeren bir ili ki olarak ele alınmaktadır.

Yukarıda yer alan gerekçelere göre Elisabeth Brami tarafından yazılan, Estelle Billon-Spagnol tarafından çizilen, Burcu U uz tarafından Türkçe'ye çevirisi yapılan Yapı Kredi

T.C.

ANKARA

12. DARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2020/423

KARAR NO : 2021/563

Kültür Sanat Yayıncılık tarafından 2018'de ikinci baskısı yapılan 39 sayfa olan "Kız Çocuk Hakları Bildirgesi" isimli kitabı, "1117 Sayılı Kanunun 3266 sayılı Kanunla de i ik 4, Maddesindeki sınırlamalara tabi olması bakımından incelenmiştir.

Bu yayının, sıralanan gerekçeler nedeniyle kullanılan görseller ve içerikle 1117 Sayılı Kanunun 3266 sayılı Kanunla de i ik 4, maddesindeki Yasa ilkesini ihlal eder nitelikte olmadığı, sonuç ve kanaatine varılmıştır." ekinde sonuç ve kanaat bildirildiği görülmüştür.

Mahkememizce alınan bilirkişi raporu taraflara tebliğ edilmiş olup, rapora karşı yapılan itirazlar raporu kusurlandırıcı nitelikte görülmemeyerek alınan rapor hükme esas alınabilecek nitelikte bulunmuştur.

Bu durumda; bilirkişi incelemesi sonucu düzenlenen bilirkişi raporu ve dosyada yer alan diğer bilgi ve belgelerin ile "Kız Çocuk Hakları Bildirgesi" adlı kitabın birlikte değerlendirilmesinden, alınan kitapta kullanılan görseller ve içeriklerin çocukların fiziki ve ruhi gelişimini olumsuz etkileyeceği, dolayısıyla 1117 Sayılı Kanunun 3266 sayılı Kanunla de i ik 4, maddesindeki Yasa ilkesini ihlal eder nitelikte olmadığı sonucuna varılarak, dava konusu ile ilgili hukuka ve mevzuata uyarlılık görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle; dava konusu ile ilgili iptaline, aşağıda dökümü yapılan 1.548,20 TL yargılama gideri ile Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca duruşmaları için belirlenen 3.110,00-TL vekalet ücretinin davalı idareden alınarak davacıya verilmesine, karar kesinlikle tikten sonra posta ücreti avansından artan miktarın davacıya iadesine, kararın tebliğini izleyen günden itibaren **30 gün** içerisinde **Ankara Bölge Daire Mahkemesi'ne istinaf yolu açık** olmak üzere, 22/03/2021 tarihinde oyçokluğuyla karar verildi.

Başkan
TUFAN TEKE
97701
X

Üye
SÜHEYLAYILMAZ
195253

Üye
YASEMİN TEPEGÖZ
216785

YARGILAMA GİDERİ	
Başvuru Harcı :	54,40 TL
Karar Harcı :	54,40 TL
Y.D. Harcı :	89,60 TL
Vekalet Harcı :	7,80 TL
Bilirkişi Ücreti :	1.200,00 TL
Posta Gideri :	142,00 TL
TOPLAM :	1.548,20 TL

M.B.T 23/03/2021

(X) AZLIK OYU :

T.C.

ANKARA

12. DARE MAHKEMES

ESAS NO : 2020/423

KARAR NO : 2021/563

Dava; davacı tarafından, Aile Çalı ma ve Sosyal Hizmetler Bakanlı ı Küçükleri Muzır Ne riyattan Koruma Kurulu'nun, "Kız Çocuk Hakları Bildirgesi" isimli kitap hakkında verilen ve 27/09/2019 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 1117 sayılı Kanunun 3266 sayılı Kanunla de i ik 4. maddesindeki sınırlamalara tabi olmasına ili kin Aile, Çalı ma ve Sosyal Hizmetler Bakanlı ı Küçükleri Muzır Ne riyattan Koruma Kurulu'nun 20.09.2019 tarih ve 2019/4 sayılı yaptırım kararının iptali istemiyle açılmı tır.

Dava konusu uyu mazlıkta, Kız Çocukları Hakları Bildirgesi isimli kitapta yer alan bazı ifadeler ile bu ifadeleri destekleyen görsellerin bir kısmının, olumsuz cinsel e ilimleri destekleyici ekilde oldu u, transseksüelli i özendirdi i, Milli E itim Temel Kanunu hükümleri kapsamında çocukların ruh ve duygu sa lı ı ile dengeli geli imine zarar verece i de erlendirilerek, kitabın 18 ya ından küçüklerin maneviyatı üzerinde muzır tesir yarataca ından bahisle tesis edilen ve kitabın satılmasını tamamen yasaklamayıp, hepimizin gelece i olan çocuklarımızın hem fiziki, hem de ruhen sa lıklı nesiller olarak yeti mesini temin amacıyla kitabın sadece küçüklere satılmasını engelleyecek ekilde tesis edilen dava konusu i lemde hukuka aykırılık görülmemi tir.

Açıklanan nedenlerle, davanın reddi gerekti i oyu ile ço unluk kararına katılmıyorum.

Ba kan
TUFAN TEKE
97701